

Folketingets Socialudvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

Dato: 10. april 2013

JUB/ J.nr. 2012-1879

Under henvisning til Folketingets Socialudvalgs brev af 19. marts 2013 følger hermed social- og integrationsministerens endelige svar på spørgsmål nr. 197 (SOU Alm. del). Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Hans Andersen (V)

Spørgsmål nr. 197:

"Ministeren bedes redegøre for omfanget af brugen af magtanvendelse, videoovervågning af beboere og aflåste døre på institutioner og opholdssteder for beboere med handicap, herunder specifikt i forhold til København Kommunes borgere på bostedet Møllen."

Svar:

Jeg har på baggrund af presseomtalen om Bostedet Møllen bedt Københavns Kommune om en redegørelse om sagen, som ministeriet har modtaget den 2. april 2013.

Det fremgår af Københavns Kommunes redegørelse - som er sendt til SOU som et fortroligt bilag til svar på spørgsmål 200 (SOU Alm. del) - at kommunen erkender, at flere regler ikke har været overholdt i forbindelse med kommunens varetagelse af sit myndighedsansvar over for de borgere, som kommunen har anvist et ophold på botilbuddet Møllen, herunder reglerne i serviceloven om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.

Når det handler om forholdene for beboerne fremadrettet, fremgår det af kommunens redegørelse, at kommunen nu har sit eget personale på botilbuddet for at sikre beboernes forhold, og at kommunens samarbejde med botilbuddet Møllen ophører pr. 1. maj 2013, hvor kommunen har skaffet alternative tilbud til de beboere, der skal fraflytte.

Om reglerne kan jeg generelt oplyse følgende vedrørende magtanvendelse, aflåsning af døre på botilbud og videoovervågning:

Magtanvendelse og aflåsning af døre

Borgere, der bor på botilbud, er i lighed med andre borgere omfattet af princippet om den personlige friheds ukrænkelighed, som er lovfæstet i Grundlovens § 71.

Grundlaget for reglerne i serviceloven om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, f.eks. fastholdelse og tilbageholdelse, er respekten for den enkelte persons integritet uanset den pågældendes funktionsevne.

Bestemmelserne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten i servicelovens kapitel 24 finder alene anvendelse i positivt afgrænsede tilfælde, og det overordnede formål med reglerne er at øge retssikkerheden for mennesker med nedsat psykisk funktionsevne. Det fremgår således af servicelovens § 124, at formålet med reglerne er at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten til det absolut nødvendige, og at indgrebene aldrig må erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand.

Forud for enhver form for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal kommunen foretage, hvad der er muligt for at opnå persons frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning. Anvendelse af magt skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal de anvendes. Magtanvendelse skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt og med størst mulig hensyntagen til den pågældende og andre tilstedeværende, så der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulempe.

Der kan ikke efter reglerne i serviceloven træffes afgørelser, som generelt indskrænker en eller flere af borgernes frihedsrettigheder. Anvendelse af servicelovens regler om indskrænkninger i borgernes frihedsrettigheder eller integritet kræver, at lovens betingelser er opfyldt for hver enkelt borger.

Serviceloven indeholder en række regler om de procedurer, som tilbuddet og kommunen skal følge i sagsbehandlingen på området, herunder regler om registrering, indberetning og handleplaner.

Der er ikke en hjemmel i serviceloven til, at personer låses inde på et botilbud. En undtagelse herfra er dog de personer, der anbringes på en sikret afdeling i henhold til en afgørelse truffet i forbindelse med en straffesag. En sådan sikret afdeling findes i dag alene på Kofoedsminde i Lolland Kommune.

Videoovervågning

Der er ikke på Social- og Integrationsministeriets område særskilt regulering om adgang til videoovervågning. Til belysning af retsgrundlaget om de persondataretlige problemstillinger i forbindelse med tv-overvågning kan der henvises til svar af d.d. på spørgsmål 87 (SOU Alm. del).

Afslutningsvis bemærkes, at indberetninger om magtanvendelse med den kommende tilsynsreform fremover skal ske til både den kommune, der har ansvaret for borgerens ophold i et botilbud, til det ansvarlige socialtilsyn samt til en eventuel kommunal eller regional driftsherre. Hermed sikres det, at de ansvarlige myndigheder for både det personrettede og det driftsorienterede tilsyn samt for den daglige drift får direkte oplysninger om foretagne magtanvendelser med mulighed for at følge konkret eller generelt op på dem.

For yderligere belysning af sagen vedrørende botilbuddet Møllen henvises til svar af d.d. på spørgsmål 200 (SOU Alm. del).

Karen Hækkerup

/ Hanne Stig Andersen